

Preek gehouden in De Grote Kerk te Naarden op 14 januari 2018: tweede zondag na Epifanie.

Hoe blijven wij frisse en enthousiaste mensen? Hoe kunnen wij verder gaan, nu de donkere dagen van de winter voortduren en alles soms zo'n grauwe sleur lijkt te worden? Hoe houden wij de moed erin, als je nog maar zó kort na kerstmis en de jaarwisseling in het ziekenhuis opgenomen bent en je in onzekerheid verkeert, omdat je niet weet, wat er met jezelf aan de hand is? Hoe houden wij de moed erin, wanneer mensen, aan wie wij gehecht waren, wegvallen of dingen, waarvoor wij ons wilden inzetten, verdwijnen, omdat een ander ons dat ontnemt of omdat je in een hoek gedrukt wordt? Hoe kunnen wij doorgaan, wanneer wij met lege handen komen te staan? Waarom ontnemen wij elkaar soms zoveel vreugde?

Dit zijn vragen, die ons allemaal kunnen bezighouden. Zowel in als buiten de kerk kom je mensen tegen, die door een zekere moeheid gekweld worden.

Het leven kan, onder invloed van de grote problemen van onze tijd, zijn glans en kleur, zijn uitzicht en perspectief verliezen.

Het lijkt mij toe, dat dit soort vragen wel actuele vragen zijn, maar toch ook al eerder zijn gesteld. We horen ze in de lezingen van vandaag.

In de eerste lezing van de profeet Jesaja (62) klinkt door, dat de Babylonische ballingschap, waarin Israël jarenlang verbleef, ten einde is. Jeruzalem wordt weer bewoond. Maar hoe wordt de stad nu tot datgene wat de profeten over haar hebben gezegd? Waar vindt men de moed om aan de wederopbouw te beginnen? Hoe wordt het vuur ontstoken?

De evangelist Johannes, van wie wij het evangelie horen, schrijft in een tijd, waarin het eerste elan, het eerste vuur, is geluwd. Er zijn al stormen van verdrukking en tegenslag over de christengemeenten heengegaan. Nu komt het erop aan, het vuur van het begin brandend te houden. In het begin van zijn evangelie, onmiddellijk na de roeping van de eerste leerlingen, staat het verhaal van de bruiloft van Kana. Er hangt een dreiging over het feest. Hoe moet het doorgaan, nu de wijn is opgebraakt?

Wanneer Jezus met zijn leerlingen op het feest verschijnt, verdwijnt het bruidspaar naar de achtergrond. En niet alleen zij, ook datgene, wat zij te bieden hebben: hun wijn is op. Vergezeld van zijn vijf eerste leerlingen treedt Jezus het verhaal binnen als een nieuwe bruidegom. Hij doet het feest dórgaan door wijn, die de kwaliteit van de gever verraadt.

De zes kruiken water, bestemd voor de reiniging volgens joods voorschrift, krijgen een nieuwe bestemming. Ze zijn gevuld met de wijn van de Messias. Het is deze wijn, die wordt aangeboden aan de tafelmeester en na hem aan allen, die ervan willen drinken. Het is geen gewone bruiloft, die in Kana wordt gevierd. Het is een bruiloftsfeest, dat de sfeer van de eerste lezing van de profeet Jesaja nog ademt. Daar verbindt God zich aan Jeruzalem. Hij noemt de "Verlatene" "Mijn welbehagen". Hij neemt de stad, die nog een woestijn is, aan als Zijn gehuwde.

In Jezus, de Bruidegom van Kana, zal God zich op een nieuwe manier met de mensen verbinden. De wijn is hier het teken van het nieuwe verbond tussen God en de mensen. Al in het Oude Testament gebruiken de profeten de bruiloft graag als een beeld voor de verhouding tussen God en Zijn volk. In het Nieuwe Testament is de bruiloft beeld van de eindtijd, waarin God zich opnieuw met Zijn mensen zal verbinden: "Het Koninkrijk der hemelen lijkt op een Koning, die een bruiloftsmaal gaf voor zijn zoon", lezen we in Mattheüs 22 : 2. En in de Openbaringen van Johannes over "de bruiloft van het Lam": "Laten wij blij zijn en vreugde bedrijven en Hem de eer

geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt”(Openbaringen 19 : 7). Op de bruiloft van Kana verbindt God zich opnieuw en nu voorgoed met Zijn mensen. Hoe dat precies gebeurt, kunnen wij uit het verhaal opmaken. Volgens Johannes heeft de Wet van het Oude Verbond haar tijd gehad. Het onderhouden van geboden en verboden, de weg waarlangs Israël God ontmoette, behoort tot het verleden. “Werd de wet door Mozes gegeven, de genade en de waarheid kwamen door Jezus Christus”, zegt Johannes (Joh.1 : 17). Het verhaal vertelt daarom niet zonder reden, dat er “volgens het reinigingsgebruik van de Joden zes stenen kruiken stonden”, welke gevuld werden met water. Het water van de wetsonderhouding wordt vervangen door de wijn van het leven. Het verhaal van Kana maakt veel werk van de wijn: er is een grote hoeveelheid: de zes kruiken van elk honderd liter worden immers tot aan de rand toe gevuld. De wijn is ook van een voortreffelijke kwaliteit. Daar staat de tafelmanier, een deskundige, borg voor: “U hebt de goede wijn tot nu toe bewaard”. De volheid van leven, die voor de eindtijd werd verwacht, is in Kana aanwezig. Het verhaal van de bruiloft van Kana tekent de heerlijkheid van de Heer en van de wereld die Hij schept. Of misschien kan je beter zeggen: van de wereld die Hij *herschapt*. Kaal, alleedaags, nuttig waswater wordt tot voortreffelijke wijn, die het leven feestelijk en vrolijk maakt. In het “teken” op de bruiloft in Kana ligt de hele intentie van het werk van Jezus samengevat.

Eén aspect mogen en kunnen wij in dit verhaal niet over het hoofd zien. Er vindt in dit feestelijk gebeuren een merkwaardig incident plaats tussen Jezus en Zijn moeder. Maria had allang gezien, dat de wijn op was en ze fluisterde dat Jezus in, zoals moeders altijd hun kinderen aanwijzingen geven. Maria ziet de problemen van de wereld met scherpe blik, zoals ook onze kranten volstaan met trefzekere analyses van het menselijk tekort. Het leven is een woestijn, waarin wij moeten sterven en de feestjes die wij dan nog hebben, worden verknoeid door gebrek aan wijn.

Jezus zal de problemen ook wel zien, maar Zijn tijd is nog niet gekomen. Hij kan pas iets doen, als het tijd is. De openbaring van de heerlijkheid is gebonden aan de tijd. Wij willen de wereld zo snel mogelijk verbeteren en we ontwerpen actieprogramma's, die snel uitgevoerd moeten worden. En in onze kerkdiensten nemen we Jezus terzijde met een hele litanie van wensen en noden: “Heer, haast U ons ter hulpe”. Maar de Heer wijst ons voorlopig af, totdat het Zijn tijd is! Troostvol is natuurlijk wel, dat Jezus straks inderdaad doet, wat Maria heeft verwacht en gesuggereerd. Onze wensen staan niet altijd haaks op die van het Koninkrijk. En de bedoelingen van het Koninkrijk liggen heel dikwijls in het verlengde van onze vurige menselijke wensen en verwachtingen en gebeden. Het verschil zit in de tijd. Wij willen vlug. Wij kunnen het niet langer meer uithouden in deze kille wereld van tekorten. Maar Jezus kan pas wat doen, als het Zijn tijd is. Het lijkt wel, of de redding, de omzetting van deze wereld in het Koninkrijk zo'n innerlijke kracht van Jezus en van God vraagt, dat ze zich erop moeten voorbereiden, zoals de kunstenaar zich voorbereidt op zijn optreden. Het is nog niet zover. Het kán nog niet. Straks misschien.....Als de tijd daar is. Het werk is zó zwaar, de zonde zó diep, het kwaad zó vertakt, het tekort zó groot. Dat vraagt tijd!

Het ongeduld van Maria wordt omgezet in een gespannen verwachting. Ze gaat naar de bedienden en zegt tot hen: “Wat Hij u ook zegt, doet dat!” Maria gaat – om zó te zeggen over tot het voorbereidende werk. Als Jezus dan nú nog niet het tekort kan opheffen, dan zorgt ze ervoor, dat de bedienden geïnformeerd zijn en bedacht op datgene wat Jezus eventueel zal zeggen of doen. Ze bereidt de weg des Heren. Ze legt alvast de paden aan, waarlangs de Koning kan binnenrijden. Ze verstaat, dat het voor haar – en voor de gemeente – de

ure is om uit de slaap te ontwakken, want het heil is ons nu meer nabij, dan toen wij tot het geloof kwamen. En daarom legt zij “de werken der duisternis af en doet de wapenen van het Licht aan”(Rom. 13 : 11). Ook al is Jezus’ tijd nog niet gekomen, dan is nu in elk geval wel ónze tijd daar! Ongeduld wordt vertaald en omgezet in gespannen verwachting en voorbereidende werkzaamheden, want we geloven, dat straks de tijd wél zal komen en dat dan het menselijk tekort opgeheven zal worden en water veranderd zal worden in wijn.

Wij mogen er – als gemeente van Christus – van uitgaan, dat het Koninkrijk zich zal doorzetten en de heerlijkheid (doxa) van de Heer openbaar zal worden.

Wij mogen in het feest blijven geloven, het feest van het verbond van God met ons.

Hij zal Zijn heilswerk aan ons vervullen tot alles eens voltooid zal zijn in het eeuwig bruiloftsfeest van het Koninkrijk Gods.

In dit gebeuren van Kana gaat het om ónze geschiedenis. Die geschiedenis moet ergens heen.

En wij weten, dat alles in het honderd dreigt te lopen, zodat je er tot stikkens toe benauwd van wordt. Onze menselijke geschiedenis is één grote chaos (wat zien we niet dagelijks op ons afkomen via de T.V.?).

En tóch – al is het onzichtbaar – er gaat een ritseling van feestvreugde door de geschiedenis heen. We zouden wel willen, dat nú de betere wijn werd voorgezet. Maar dat gebeurt niet.

Straks.....

En omdat het straks gaat komen, mogen en moeten wij elkaar vragen om ons te willen laten uitzenden door deze in glans verschenen Heer, te laten uitzenden in de wereld om er te werken, te werken tegen alles wat het leven stuk maakt, de haat en de nijd, de angst en de onderdrukking, de vervuiling en het brute machtsmisbruik en noemt u het allemaal maar op.

Dat staat het feest in de weg. En zoals Jezus zich heeft ingezet met alles wat Hij had, toen Zijn uur gekomen was, zó zullen wij ons moeten inzetten met alles wat wij hebben – niet vanuit de gedachte, dat wij het dan zullen klaren, maar wel in de overtuiging, dat wij die eerste feestgeluiden, die van Godswege komen, kunnen gebruiken om overal mensen te doen opleven.

Het gaat tóch niet mis, het Koninkrijk komt!

Lof zij U, o Christus, in eeuwigheid. Amen.

Ds. A. Sneep te Amstelveen.